

El trencaclosques kosovès es completa

Manifestació per demanar l'alliberament dels segrestats per les forces sèrbies. Solament de la ciutat de Gjakova han desaparegut 1.500 persones.

A poc a poc Kosovo va tornant a la normalitat. Encara hi ha, però, greus problemes, com els albanesos desapareguts, la manca de poder civil i les mines. A més, encara hi ha paramilitars serbis que ataquen els pobles fronterers.

Els kosovesos temen que ara els francesos estiguen fent de russos. Gràcies a ells, els serbis de la ciutat septentrional de Mitrovica es belluguen a pler en la meitat més pròspera de la ciutat, en blocs de pisos intactes just davant de les cases cremades i saquejades dels albanos-kosovesos. Per descomptat, la situació exigeix tacte i paciència, però, mentrestant, els francesos no busquen de fer-se voler per la població albanos-kosovesa d'aquesta ciutat. L'administrador de l'ONU a la ciutat ha decidit de mantenir la fàbrica de pa ex-

clusivament amb empleats serbis, per "evitar problemes". Aquests acudeixen cada matí a la fàbrica sota forta escorta militar, i després porten el pa a la seua zona, on el venen a la meitat del preu habitual, perquè l'administrador es nega a vendre'n també als albanos-kosovesos. A aquests no els queda més remei que empassar-s'ho. El divendres 30 de juliol, uns civils serbis van atacar un autobús amb empleats de l'hospital i els apallissaren. Els soldats francesos que patrullaven a prop optaren per no intervenir-hi.

Pel que fa als russos, a més de ser blanc del recel dels albanos-kosovesos per la seua suposada participació en la neteja ètnica mà a mà amb els paramilitars serbis, ara se'ls acusa de comportament hostil contra la població en les localitats que els han estat assignades, i fins i tot de robaris durant els controls rutinaris en les carreteres.

Fora d'aquests exemples que de tant en tant encenen el ressentiment, la relació de la població amb les forces de pacificació és de pur idil·li. Els sentinelles han d'avesar-se a estar voltats de xiquets, i n'hi

ha que fins i tot es resignen a jugar a la pilota amb ells durant el seu torn de servei. Quan van de copes, en les hores lliures, a tot estirar arriben a demanar-ne la primera, després tot de clients somrients no paren de convidar-los. I pel carrer tots volen fer gala del seu coneixement de llengües amb els soldats.

Desapareguts. Actualment els tres problemes ardents a Kosovo són els desapareguts, la falta de poder civil i les mines, que s'emporten un mínim d'una víctima o dos cada dia. Les forces sèrbies s'han endut, en la seua retirada, milers de detinguts i de segrestats. L'associació dels ex-detinguts polítics s'encarregava de l'actualització de les llistes dels presos, però ara estan desbordats. La seguretat, a càrrec dels militars, és encara un problema fora dels grans centres urbans: els legionaris espanyols ubicats al peu de les muntanyes que separen Kosovo de Montenegro mantenen de tant en tant algun intercanvi de trets amb paramilitars que s'introdueixen en la zona. Els apressen i, després d'un interrogatori de circumstàncies els lliuren al comandament central a Pristina. Pel que fa al destí posterior d'aquestes persones "ningú no en sap res o ningú no contesta", però segons tots els indicis els expulsen a Sèrbia. Falta saber si aquest mètode és realment dissuasiu.

Quan no s'animen a travessar la frontera, els paramilitars es dediquen a expulsar els pobladors albanesos de la franja que separa Kosovo de la frontera búlgara. En la zona americana, a l'est del protectorat, els soldats de la KFOR reconeixen haver interceptat militars serbis de paísà, però al·leguen que els falta un mandat específic per actuar-hi. Un fet que difícilment pot extingir la dinàmica de venjances, amb un trist equilibri ètnic des del punt de vista de les víctimes.

Els serbis sovint opten per la fugida o per un exili temporal. Els qui estan en bones relacions amb els seus veïns albanos-kosovesos els confien les claus de les cases perquè les vigilen fins que es restableisca la seguretat. La formació de la policia, que està en fase de re-

FIS KRASNIQI

Soldats de la KFOR voltats de joves albanos-kosovesos. La relació de la població amb les forces de pacificació és pur idil·li, sempre estan voltats de xiquets i quan a les hores lliures van als bars tothom s'ofereix a convidar-los.

Les forces sèrbies s'han endut, en la seua retirada, milers de detinguts i segrestats. I les associacions d'ajut no donen l'abast.

clutament, podria proporcionar la recuperació de l'ordre públic.

En canvi, cada vegada és més difícil saber qui mana realment. El govern provisional, compost per membres de l'UÇK (Exèrcit d'Alliberament de Kosovo), es va aprofitar de la lentitud burocràtica de l'ONU i de la confusió del decapitat LDK (partit de l'estranyament absent Ibrahim Rugova), per posar els seus alcaldes en cada comuna de Kosovo. L'èxit va donar ales a la seua ambició i alhora ha sembrat inquietud: l'UÇK es va llançar a nomenar directors d'escola i d'empreses fins i tot on no hi

havia places lliures. L'administració internacional hi va arribar, lentament i tard, però sorollosament, i va nomenar més alcaldes ("administradors"). Siguen els que siguen els arguments i el poder de cada participant en la cursa, forçosament s'hauran d'entendre entre ells.

Un ministre del govern provisional critica, en privat, el comportament dels seus col·legues pel que fa a l'UNMIK (Missió a Kosovo de les Nacions Unides), perquè "per molt que estiguen en ta casa, no pots ignorar algú que té la paella pel mànec sense córrer el risc que t'ho torne de la mateixa manera". D'altra banda, l'UNMIK va comprendre que si exagera les imposicions, els albanos-kosovesos serien capaços de tornar a organitzar un estat parel·lel, com en els temps de l'ocupació.

Falta tan sols l'home-símbol que no va arribar mai a ser polític en els moments crucials: Ibrahim Rugova. La paradoxa de Kosovo és que el partit més potent és liderat per un personatge sobre la tomba del qual ja han llançat un grapat de terra tots els analistes. La majoria considera que Rugova és una mena d'Anguila del LDK, disposat a

Pristina surt de la quarantena

FIS KRASNIQI

Indiferents a les pugnes entre governs i administracions, els joves albanos-kosovesos prenen els carrers de la capital, Pristina, a partir de les sis de la vesprada, cada dia, diumenges i festius inclosos. Ja abans de l'ocupació sèrbia, el *corso* (el passeig vespertí pel carrer central), era tota una institució. Llavors aquest passeig era bilingüe. Després van venir els anys de la "prohibició d'agrupament", i res més va ser com abans. L'avinguda del Mariscal Tito es va transformar en la del Dia de Sant Guiu (una evocació de la batalla sèrbia del Camp de les Merles). Els albanos-kosovesos l'eviten per por dels paramilitars o civils serbis borratxos i massa armats.

Quan les tropes del KFOR entraren a Pristina, es trobaren una ciutat fantasma. Ciutadans absents o espantats, botigues saquejades, aparadors fets bocins... El 21 de juliol, en acabar el termini de la retirada total de les tropes sèrbies, tractar de prendre un cafè a Pristina suposava un vertader calvari. Quaranta dies més tard, clavades als troncs dels arbres de l'avinguda principal, que ara es diu Mare Teresa de Calcuta, proliferen les esqueles que anuncien reenterraments dels massacrats de les fosses comunes. Però, arribada la nit, la música a tot volum i les rialles fan oblidar que aquí han esdevingut coses tan terribles. Els joves reconstrueixen el seu futur ballant. Aquests cossos que fa tan sols uns mesos s'estiraven i lluitaven per un tros de pa en la terra de ningú entre Kosovo i Macedònia, ara es regiren al compàs del rock o del rap. Aquests peus que fins fa poc caminaven descalços per les carreteres enfangades d'Albània, ara es llancen febrilment a perseguir el ritme. L'alegria pel present tracta d'esborrar un passat en què aquesta riuada d'adolescents eren tots destinats a ser degollats o violats.

Els carrers de Pristina, en les càlides nits d'estiu, són un pur cant a la vida. **G. J.**

enfonsar el partit per ser incapaç de reconèixer els errors i amb massa tirania per permetre que algú el substituïssa. Llevat que la gent opte per Rugova perquè el seu partit inspira més confiança que el futur desconegut que pot oferir l'UÇK.

I és que la guerrilla continua conservant en la boira el seu projecte de partit polític. L'arribada d'una

nova formació política podria, paradoxalment, aclarir el panorama, però de moment el govern provisional sembla concentrar-se en la cursa contra l'UNMIK i el LDK per assegurar-se la major part del poder i situar-se millor per a la pròxima campanya electoral. Mentrestant, es prepara una constitució que, a més de consagrar la legalitat

de les institucions, permetrà el desenvolupament de l'economia. El ministre d'Economia, Ahmet Shala, insisteix a dir que el país arrancarà amb molta més seguretat si capta inversions estrangeres que busquen la rendibilitat que no si només disposa d'ajudes esporàdiques.

"Per favor, res de promeses! Si no es tracta d'una aportació immediata, millor que no ens comprometem a res!" exclama Flaka Surrol, responsable d'UNICEF per a l'Educació, farta de compromisos que es queden en paraules. Pristina és actualment un formiguer d'ONG i de tota mena d'institucions humanitàries que "observen la situació" des dels seus tot-terrenys i que redacten informes en la tranquil·litat dels millors restaurants. Els cooperants anònims semblen els més pragmàtics: "Ens pensàvem que treballaríem organitzant el retorn dels refugiats, i ens trobem corrent darrere d'ells, intentant explicar-los a crits el perill de les mines", reconeix un membre d'una ONG catalana. A Mitrovica, les autoritats tenen problemes per explicar a la gent impacient que han d'esperar el pla urbanístic abans de començar a reconstruir. Molts es fan els desentesos, i atovó sobre atovó van recuperant les seues llars. Al camp, la reconstrucció és més espontània. A Prekaz, on hi hagué la primera gran matança del conflicte, la gent no sembla preocupar-se del retard de les ajudes a la reconstrucció. "Ja ens arremangarem nosaltres!", declara tranquil un vell.

Tanmateix els faran falta moltes ajudes. Les ciutats de Peja, Gjakova, Mitrovica, tots els poblets de la part occidental de Kosovo, com també la regió central de Drenica, estan en runes. Hi ha molt d'ànim per a reconstruir, recuperar el temps perdut, però els recursos són, al capdavall, escassos i la modèstia, per molt apreciable que siga, no està molt capacitada per assegurar un futur millor. La pau no és tan sols l'absència de guerra, i sense prosperitat no es pot assegurar l'estabilitat.

Gani Jakupi (Pristina)